

מס' זמאנה

מס' זמאנה

פרק ב' - פעילויות לקידום חינוך בנושא סביבה במערכת החינוך (בתי ספר וגני ילדים)

מס' בי"ס על יסודי	מס' בי"ס יסודיים	מס' גנים	תוכנית בסיסית	תוכנית מעמיקה
2	4	20		

055-5951686-

מ"ן זמאנה

055-5951686

שם _____ נייד _____ תלפון _____

דוא"ל _____ תפקיד _____

chevbsviva@gmail.com

ביתאן 2

תוכנית לבתי ספר בסיסית או מעמיקה

טבלה מס' 1

פירוט הנושא שבו תעסוק התוכנית המעמיקה
מגוון מנינים- הכרת בתי גידול בסביבת בתיה"ס על פי
מגוון המנינים הקיים בהם וחשיבתו לאדם ולסביבה

טבלה מס' 2 א - הקניית ידע לצוות החינוכי בתוכנית מעמיקה

מושגים עיקריים שיימצדו במפגש	נושאי המפגש	מטרות מוגדרות לכל מפגש
מגוון ביולוגי, מגוון מינים, פיתוח בר-קיימא, מגוון מינים והקשר לחקלאות, אגרואקולוגיה	1. מגוון מינים- מה המשמעות של מגוון מינים? והקשר למשבר הסביבתי וההכחדה השישית	חשיפת המורלים לנושאים המרכזיים שנעסוק בהם הקניית ידע תיאורטי למורים בתחום המגוון הביולוגי, הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה, מינים פולשים, דבורים, פרפפים, חיפושיות, מזיקים ועוד	2. מגוון מינים בתחום פרוקי הרגליים	חשיפת המורלים לנושא הצפרות
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה מינים פולשים, ציפורים, קינון, השפעת הסביבה, הרעלות	3. מגוון מיני ציפורים ובית גידול	הקניית ידע תיאורטי למורים הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה מינים פולשים, יונקים, טורפים, נזקי חקלאות, מינים בסכנת הכחדה	4. מגוון מיני יונקים בארץ ובסביבתנו	חשיפת המורלים לנושא היונקים הקניית ידע תיאורטי למורים הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה נחשים, ארסי, לטאות, תועלת וניזק לסביבה	5. מגוון מיני זוחלים בארץ ובסביבתנו	חשיפת המורלים לנושא הזוחלים הקניית ידע תיאורטי למורים הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה מינים פולשים, יער תיכוני, יער אורנים	6. מגוון מיני עצים	חשיפת המורלים לנושא העצים הקניית ידע תיאורטי למורים הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי
מגוון מינים, מינים בסכנת הכחדה, תועלת וניזק לסביבה מינים פולשים, גיאופיטים, חד שנתיים, עצים, צורות צומת, בית גידול	7+8. הכרת הצומח הרצאה וסיור	חשיפת המורלים לנושא הצומח הקניית ידע תיאורטי למורים הן בהיבט התיאורטי והן בהיבט הפרקטי

טבלה מס' 3 – תוכנית פעולה מפורטת להקניית ידע לתלמידים ולעשייה אקטיבית מתמשכת בתוך המוסד ומחוצה לו (20 מפגשים)

תוכנית מעמיקה	נושא מפגש	פעילות מתוכננת	משיגים	מטן ביטוי לאורח חיים מקיים במסגרת הפעילות
1	פתיחה לנושא מגוון מינים הכרות עם מערכות האקולוגיות בעולם	מצגות וסרטונים	מין ביולוגי, מערכת אקולוגית, בית גידול תנאים אביוטיים וביוטיים, כדור הארץ, החיים במאדים?	חשיבות השמירה על כדור הארץ באמצעות אורח חיים מקיים, חשיבות שימור המשאבים הקיימים בכדור הארץ

	קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר						
12	חשיבות מגוון המינים לתפקוד המערכת האקולוגית, הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	פרוקי רגליים, חרקים, עכבישים	פעילות חקר, משחק להיכרות עם מאפייני פרוקי הרגליים החי מתחת לאבן	מגוון פרוקי רגליים			
13	חשיבות מגוון המינים לתפקוד המערכת האקולוגית, הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	צמח מוגן, מגוון מינים, מין אנדמי, מין בסכנת הכחדה, נקודת קינון, אתרי פריחה, מפת סקר	עריכת סקר מגוון מינים מקומי, יצירת מפת סקר	סקר מגוון מינים כלל			
14	הבנת הסכנה באיבוד מינים, הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	יחסי גומלין, הפצה	תצפית בתופעות של יחסי גומלין-ההאבקה, הפצה ע"י בע"ח, חזיונות ועוד. משחק הדגמה של הפצה שתלילה ומעקב אחר צמחים בסכנת הכחדה	יחסי גומלין בין יצורים חיים			
15	הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	צמח מוגן, צמח בסכנת הכחדה, צמח אדום, שימור	השוואה בין מגוון המינים בסביבה הקלאית, שטח טבעי ושטח בנוי	שמידה על מינים בסכנת הכחדה			
16	הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	ניסוי מדעי, בתי גידול, מגוון מינים	ניסוי תצפיתי- השוואה בין מגוון המינים בשני בתי גידול שונים.	התנסות בחקר בנושא מגוון מינים			
17	הליכה רגלית, שימוש בשירותי קומפוסט, שימוש בכלים רב פעמיים, הפרדת פסולת למיחזור, שימוש בקומפוסטר	ניסוי מדעי, בתי גידול, מגוון מינים	השוואה בין מגוון המינים בסביבה הקלאית, שטח טבעי ושטח בנוי	התנסות בחקר בנושא מגוון מינים			
18	שימוש בחומרים ממוחזרים	מגוון מינים	התלמידים יכינו משחקים לימודיים אשר מצגינים את מיי הדגל בחווה שתועדו במהלך הלימודים	בניית משחקים בנושא מגוון המינים המקומי			
19	עידוד הליכה ברגל, הכרות עם מגוון מינים מקומי, הכרת החווה ויצירת קהילה מקומית פעילה, הבנת החשיבות של שמירה	אקטיביזם, פעילות מקומית, אזרחות פעילה, שטחים פתוחים, מערכות אקולוגיות, שימור מול פיתוח, מרכז	הילדים ידריכו בסיור שהכינו את הקהילה המקומית בחווה על מנת לחשוף את התושבים למגוון המינים הקיים באזור ואת	סיוורים לקהל			

על מגוון מיניים והעלאת המודעות של שימור מול פיתוח.	מיחזור, קומפוסטר, צמחים מוגנים, צמחים בסכנת הכחדה	החשיבות של מגוון המינים לסביבה.	
הכרות עם מגוון מינים מקומי, הכרת החווה ויצירת קהילה מקומית פעילה, הבנת החשיבות של שמירה על מגוון מינים והעלאת המודעות של שימור מול פיתוח.	מגוון מינים, שימור מול פיתוח, קיימות	הילדים יכינו כתבה על התהליך שעברו ופרסמו בעיתון המועצה.	20 כתבה במקומון המועצה בנושא מגוון המינים המקומי

טבלה מס 4 – תוכנית פעולה משותפת לכל מוסדות החינוך ביחד

מתן ביטוי לאורח חיים מקיים במסגרת הפעילות	שותפים	תוכנית הפעילות	מטרת הפעילות
עידוד הליכה ברגל, הכרות עם מגוון מינים מקומי, הכרת החווה ויצירת קהילה מקומית פעילה, הבנת החשיבות של שמירה על מגוון מינים והעלאת המודעות של שימור מול פיתוח.	תלמידי החווה תלמידי בתי הספר נציגי משפחות תושבי המועצה	הילדים ידריכו בסיר שהכינו את הקהילה המקומית בחווה על מנת לחשוף את התושבים למגוון המינים הקיים באזור ואת	חשיפת תלמידי בית הספר והוריהם לתכנים שלמדו במהלך השנה

טבלה מס 5 – חשיפת הנושא

קהלים נחשפים	פעילות לחשיפת הנושא
תושבי המועצה חורים צוותי בתי הספר	כתבות בעיתונות המקומית, כתבות ותמונות באתר המועצה יום שיא בחווה

טבלה מס 6 - תוצרים

תוכנית פעולה לשימוש בתוצרים	פירוט התוצרים
שימוש במגדירים העשרת התושבים בידע בתחום מגוון המינים	מגדירי שדה על כל המגוון פרסום סקר המינים באתר המועצה ובעיתון המקומי

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה

פרק ב' - פעילויות לקידום חינוך בנושא סביבה במערכת החינוך (בתי ספר וגני ילדים)

תכנית לאגני ילדים - לא ניתן להגיש תכנית לפעילות בגני ילדים ללא צירוף אישור משרד החינוך לתוכנית

ק"ס"ג

טבלה מס' 1

פירוט הנושא שבו תעסוק התוכנית
המגוון הביולוגי
* בתכנית לגנות ירוקות מתמידות תותאם התכנית ותועשר לפי צרכי הגן והגנות.

מושגים עיקריים שנקלמדו במפגש	נושאי ההרצאה	מטרות מוגדרות לכל מפגש
מגוון ביולוגי; בתי גידול, מארג מזון, מערכת אקולוגית, מגוון המינים בארץ מרחב אקולוגי, צמחים מזמני בע"ח, בתי גידול	מפגש חשיפה למושג המגוון הביולוגי ומשמעותו לפעילות השוטפת בגן א"ר שומרים על המגוון הביולוגי ואף מרחיבים אותו, הלכה למעשה	הגנות "חשפו למושג המגוון הביולוגי, בינו את חשיבות השמירה על המגוון הביולוגי הגנות יקבלו כלים לזימון מגוון ביולוגי בגן ובסביבתו; יקבלו כלים להתבוננות במגוון הביולוגי בסביבת הגן

טבלה מס' 2 - א. הקניית ידע לצוות החינוכי

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה

טבלה מס 3 – תכנית פעולה מפורטת להקניית ידע לילדים ולעשייה אקטיבית מתמשכת בתוך הגן ומחוצה לו (10 מפגשים)

	מושגים	מושגים	פעולות מתוכננות	נושא מפגש	
1	טבע, חושים, שמירת טבע	טבע, חושים, קומפוסט, תנאים לגידול צמח	משחק מיון מה שייר לטבע, סיוור בעזרת החושים בחצר הגן	היכרות עם הטבע	1
2	אדמה, קרקע, קומפוסט, תנאים לגידול צמח	אדמה, קרקע, קומפוסט, תנאים לגידול צמח	זיהוי בתים של חיות. סיפור ממחיש תהליך היווצרות אדמה, חקר אדמה	חשיבות האדמה	2
3	זרע, הנבטה, שורש, עלים	זרע, הנבטה, שורש, עלים	התבוננות בזרעים שונים, סיפור להמחשת שלבי התפתחות הזרע והצמח, הכנת כדורי זרעים, סיוור בחצר	זרעים וזריעה	3
4	ערוגה אקולוגית, שכבות, חיפוי, קומפוסט, ירקות חורף, צמחים חברים, צמחי תיבול	ערוגה אקולוגית, חיפוי, קומפוסט, ירקות חורף, צמחים חברים, צמחי תיבול	הקמת ערוגת שכבות ושתילת מגוון ירקות וצמחי תיבול	הקמת ערוגה	4
5	פקעת, שורשים, פרח, עלים, השקיה, גבעה	פקעת, שורשים, פרח, עלים, השקיה, גבעה	הקמת גבעת פקעות והטמנת כדורי זרעים, ציור צמחים	הטמנת פקעות	5
6	מגוון ביולוגי, בית גידול	מגוון ביולוגי, בית גידול	איתור סביבות מחייה שונות בגן, זיהוי קשרים בין מרכיבים שונים במערכת האקולוגית	בתי גידול בגן	6
7	שמירה על עצים	עץ, חזדית, ציפור, חרקים	תיאור העצים, התבוננות וחקר העצים ובעלי החיים השונים בסביבתו	העץ כבית גידול	7
8	זימון בעלי חיים	בתי גידול, פרוקי רגליים, חרקים	התבוננות ואיתור בע"ח מתחת לאבנים בחצר הגן, הקמת מסלעה לזימון חיות לחצר	החי מתחת לאבן	8
9	זימון ציפורים	ציפורים, מינים, מזון, תנאים	היכרות עם ציפורים בסביבת הגן, תנאים להזמנת ציפורים, זימון ציפורים לגן	ציפורים	9

10	סיכום	פרידה- חזרה על דברים שנעשו, יצירת מזכרות	בית גידול, קשרים, התפתחות, תהליך, מעקב, בעלי חיים, צמחים
----	-------	--	--

טבלה מס 4 – תכנית פעולה משותפת לכל גני הילדים ביחד

מתן ביטוי לאורה חיים מקיים במסגרת הפעילות	שותפים	תכנית הפעילות	מטרת הפעילות
<ul style="list-style-type: none"> יעשה שימוש בתוצרת מקומית, עם דגש על תוצרת מקומית כאמצעי להפחתת זיהום אוויר באירוע יעשה שימוש רק בכלים רב-פעמיים או מתכלים 	<ul style="list-style-type: none"> צוותי הגנים המועצה הקהילה הרחבה 	<ul style="list-style-type: none"> פעילות יום שיא משותף לכלל הגנים ביישוב שוק איכרים מתוצרי הגינה 	<ul style="list-style-type: none"> כלל הורי הגן וחברי הקהילה ייחשפו לנעשה בתצורות הגנים

טבלה מס 5 – חשיפת הנושא

קהלים נחשפים	פעולות לחשיפת הנושא
הורים, תושבי העיר והאזור	פרסום במקומונים; באתר העיריה; לוח טבע בגן; פרסום בניודלטר ובאמצעי המדיה של החברה להגנת הטבע

טבלה מס 6 - תוצרים

תכנית פעולה לשימוש בתוצרים	פירוט התוצרים
<p>פעם בשבוע תתקיים פעילות מכוונת בחצר הגן סביב התוצרים בחצר, למשל:</p> <ul style="list-style-type: none"> שתילה הטמנת פקעות חקר החי מתחת לאבן תצפית וספירת ציפורים בישולי שדה מתוצרת הגינה תיעוד הגידולים בגינה (בתוך תלקיט, קבוצתי או אישי לכל ילד) המחזה של תופעות טבע הנצפות בחצר ובסביבה 	<ul style="list-style-type: none"> גינת ירק מתקני האכלה לציפורים שדה גידול של פרחי בר פינות תצפית וחקר בחצר